

Datum

2021-09-02

Vår referens

Daniel Pamp

Utredningssekreterare

Daniel.Pamp@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Remiss angående Remiss från Utbildningsdepartementet - Professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare GRF-2021-21110

Sammanfattning

I remissen ”Professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare” föreslås att ett nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare ska inrättas med syftet stärka skolprofessionerna, höja kvaliteten på utbildningen och öka skolprofessionernas attraktionskraft. Förslaget syftar till att stärka befintliga strukturer som till exempel karriärstegsreformen. Förslaget ska enligt remissen ses som den grundläggande ramen för programmet som framöver både kan utvecklas och utvidgas.

Programmet föreslås bestå av två bärande delar. En nationell struktur för kompetensutveckling för rektorer, lärare och förskollärare samt ett nationellt meriteringssystem för legitimerade lärare respektive förskollärare. Statens skolverk föreslås vara den myndighet som har det övergripande ansvaret för professionsprogrammet. Det föreslås att professionernas inflytande ska säkras genom att det inom Skolverket ska finnas ett särskilt organ benämnt ”Rådet för professioner i skolväsendet”, som ska bestå av företrädare för professionerna, huvudmän, universitet och högskolor samt Skolverket. Utöver att vara rådgivande till Skolverket vid arbetet med professionsprogrammet ska ”Rådet för professioner i skolväsendet” undersöka om, och i så fall på vilket sätt, meriteringssystemet skulle kunna utvecklas och, om rådet finner det lämpligt, lämna sådana förslag.

Förslag till beslut

Grundskolenämnden föreslås besluta

1. Grundskolenämnden godkänner grundskoleförvaltningens förslag till yttrande och skickar det till kommunstyrelsen
2. Grundskolenämnden förklarar paragrafen omedelbart justerad

Beslutsunderlag

- Professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare
- G-Tjänsteskrivelse GRNAU 210917 Remiss angående Remiss från Utbildningsdepartementet - Professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare
- Förslag till yttrande GRN 210929 Remiss angående Remiss från Utbildningsdepartementet - Professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare

Beslutsplanering

Grundskolenämndens arbetsutskott 2021-09-17

Grundskolenämnden 2021-09-29

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

registrera.stk@malmo.se**Ärendet****1. Sammanfattning**

Nedan följer delar av remissens sammanfattning.

I remissen föreslås att ett nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare ska inrättas med syftet stärka skolprofessionerna, höja kvaliteten på utbildningen och öka skolprofessionernas attraktionskraft. Förslaget syftar till att stärka befintliga strukturer som t.ex. karriärstegsreformen. Förslaget ska enligt remissen ses som den grundläggande ramen för programmet som framöver både kan utvecklas och utvidgas.

Programmet föreslås bestå av två bärande delar. En nationell struktur för kompetensutveckling för rektorer, lärare och förskollärare samt ett nationellt meriteringssystem för legitimerade lärare respektive förskollärare. Statens skolverk föreslås vara den myndighet som har det övergripande ansvaret för professionsprogrammet. Det föreslås att professionernas inflytande ska säkras genom att det inom Skolverket ska finnas ett särskilt organ benämnt "*Rådet för professioner i skolväsendet*", som ska bestå av företrädare för professionerna, huvudmän, universitet och högskolor samt Skolverket. Utöver att vara rådgivande till Skolverket vid arbetet med professionsprogrammet ska "*Rådet för professioner i skolväsendet*" undersöka om, och i så fall på vilket sätt, meriteringssystemet skulle kunna utvecklas och, om rådet finner det lämpligt, lämna sådana förslag.

Remissen betonar att eftersom professionsprogram är nytt i skolväsendet är det viktigt att programmet utvärderas i sin helhet när det funnits på plats en tid.

Förslag om en nationell struktur för kompetensutveckling

Förslaget om en nationell struktur för kompetensutveckling innebär att rektorer, lärare och förskollärare ska få bättre möjligheter att under sitt yrkesliv bredda sin kompetens, utveckla sin undervisningsskicklighet, sitt ledarskap, specialisera sig eller göra karriär inom skolväsendet.

Förslaget innebär att kompetensutvecklingsutbudet ska byggas upp över tid i form av exempelvis redan befintliga insatser, som kan behöva utvecklas, samt nya insatser, bland annat ett fördjupat kursutbud som med tiden kan leda till att en lärare eller förskollärare når en masterexamen i didaktik, ämnesdidaktik eller skolledarskap och därmed får behörighet till forskarutbildning.

Enligt remissen kommer utbudet kontinuerligt behöva utvärderas och revideras för att möta de förändringar som sker i till exempel föreskrifter inom utbildningsområdet och i samhället samt utifrån kunskapsläget inom skolforskningen över tid.

Förslag om ett nationellt meriteringssystem

Förslaget om ett nationellt meriteringssystem innebär att legitimerade lärare respektive förskollärare ska kunna få sin kompetens erkänd. Meriteringssystemet ska innehålla två meriteringsnivåer, meriterad och särskilt meriterad. Beteckningarna meriterad lärare respektive förskollärare och särskilt meriterad lärare respektive förskollärare ska enligt remissens förslag skyddas i skollagen (2010:800) så att de inom skolväsendet endast ska få användas av den som fått beslut om sådan meriteringsnivå.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska enligt remissens förslag meddela föreskrifter om vad som krävs för respektive meriteringsnivå. Sådana föreskrifter ska tas in i en ny förordning om nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare.

För meriteringsnivån meriterad ska villkoren enligt remissens förslag vara:

- 1) åtta års erfarenhet av undervisning i skolväsendet,
- 2) eller fyra års erfarenhet av undervisning i skolor med särskilt svåra förutsättningar
- 3) förmåga till undervisning av hög kvalitet
- 4) genomfört viss kompetensutveckling inom ramen för det nationella professionsprogrammet
- 5) samt att under en viss tid har haft ansvar för en särskilt kvalificerad arbetsuppgift,
- 6) eller genomgått kompetensutveckling särskilt avsedd för sådana arbetsuppgifter.

Villkoren för meriteringsnivån särskilt meriterad ska enligt remissens förslag vara:

- 1) att ha avlagt en licentiat- eller doktorsexamen avseende ämnesdidaktik eller ett ämne som helt eller huvudsakligen kan hänföras till ett undervisningsämne inom skolväsendet eller inom det specialpedagogiska ämnesområdet
- 2) och att ha visat pedagogisk skicklighet under minst fyra års tjänstgöring som lärare eller förskollärare inom skolväsendet eller att ha undervisat på universitet eller högskola.

Det föreslås att Skolverket i nämnda förordning bemyndigas att meddela ytterligare föreskrifter om de villkor som ska vara uppfyllda för respektive meriteringsnivå och om meriteringsprocessen i övrigt.

Det föreslås vara Skolverket som efter ansökan ska pröva frågan om en legitimerad lärare eller legitimerad förskollärare uppfyller villkoren för meriteringsnivån meriterad eller särskilt meriterad. Ansökan om meriteringsnivå ska enligt remissens förslag vara belagd med en avgift. Beslut om avslag på en ansökan om meriteringsnivå ska kunna överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd.

Karriärstegsreformen kopplas till meriteringssystemet

Remissen föreslår att karriärstegsreformen kopplas till det nationella meriteringssystemet på så sätt att endast en meriterad lärare kan utses till förstelärare och endast en särskilt meriterad lärare kan utses till lektor. Enligt remissen krävs det för att kravet på meritering ska kunna fungera, att det finns tillräckligt många lärare som har fått beslut om de olika meriteringsnivåerna för att en huvudman ska kunna utse förstelärare och lektorer. Därför föreslås att bestämmelserna om krav på meriteringsnivå för att utses till förstelärare eller lektor ska träda i kraft först fem år efter att meriteringssystemet har trätt i kraft. Bedömningen som är gjord i remissen är att tillräckligt många lärare då kommer att ha uppnått de olika meriteringsnivåerna. Vidare föreslås att förstelärare och lektorer utsedda fram t.o.m. det att kravet på meriteringsnivå har trätt i kraft, ska kunna kvarstå som förstelärare och lektorer utan att genomgå meriteringsprocessen så länge de är kvar hos samma huvudman.

Ett råd för professioner i skolväsendet ska inrättas och ges inflytande

Det föreslås i remissen att professionernas inflytande ska säkras genom att det inom Skolverket ska finnas ett särskilt organ benämnt "*Rådet för professioner i skolväsendet*". Företrädare för professionerna, huvudmän, universitet och högskolor samt Skolverket föreslås ingå i rådet och utses av regeringen. De ledamöter som företräder rektorer, lärare och förskollärare föreslås utses efter hörande av skolledares och lärares fackliga organisationer. De ledamöter som företräder huvudmännen ska utses efter hörande av huvudmannorganisationerna. De ledamöter som företräder universitet och högskolor ska utses efter hörande av Sveriges universitets- och högskoleförbund.

”Rådet för professioner i skolväsendet” ska enligt remissen vara rådgivande och föreslås bistå Skolverket på en rad olika områden. Rådet föreslås bland annat identifiera kompetensutveckling som ska erbjudas inom ramen för de nationella professionsprogrammen och speciellt sådan kompetensutveckling som ska ingå i villkor för att få beslut om meriteringsnivån ”meriterad”. Rådet föreslås vidare bistå Skolverket i framtagande av kriterier för meritering samt när det gäller meriteringsprocessen i övrigt. Rådet för professioner i skolväsendet ska även enligt remissens förslag undersöka om, och i så fall på vilket sätt, meriteringssystemet skulle kunna utvecklas och, om rådet finner det lämpligt, lämna sådana förslag. Rådet föreslås även bistå Skolverket genom att följa upp nyttjandet och kvaliteten i professionsprogrammets samlade utbud av kompetensutveckling och vara rådgivande i frågor som rör möjligheten att främja att fler rektorer, lärare och förskollärare når en forskarutbildning. Det föreslås slutligen att rådet vid utförandet av sina uppgifter ska föra en dialog med de olika företrädarna för eleverna.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Ändringarna i skollagen och den nya förordningen om nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare föreslås träda i kraft den 1 juli 2023. Enligt remissen ger det god tid för Skolverket att med bistånd av ”Rådet för professioner i skolväsendet” arbeta fram nödvändiga föreskrifter om bland annat meritering och meriteringsförfarandet.

Ändringarna i förordningen (2019:1288) om statsbidrag till huvudmän som inrättar karriärsteg för lärare, som syftar till att koppla karriärstegsreformen till meriteringssystemet, föreslås träda i kraft den 1 juli 2028, fem år efter det att meriteringssystemet har trätt i kraft. Efter denna tidpunkt får statsbidrag beviljas för kostnader för sådana förstelärare eller lektorer som inte uppfyller de nya kraven, men som statsbidrag har beviljats för tidigare, under förutsättning att villkoren i bestämmelserna i de äldre lydelseerna är uppfyllda och läraren är kvar hos samma huvudman.

2. Utredningens förslag och grundskoleförvaltningens synpunkter om dessa.

Förslag 6.1 Staten ska ta ett tydligare ansvar för rektors, lärares och förskollärares professionsutveckling

Förslag: Det ska i skollagen slås fast att det inom skolväsendet ska finnas ett nationellt professionsprogram. Programmet ska innehålla dels en nationell struktur för kompetensutveckling för rektorer, lärare och förskollärare, dels ett nationellt meriteringssystem för legitimerade lärare och legitimerade förskollärare.

Det nationella meriteringssystemet ska innehålla två meriteringsnivåer: meriterad lärare eller förskollärare och särskilt meriterad lärare eller förskollärare. Nivån särskilt meriterad ska bland annat förutsätta forskarutbildning.

Huvudmannens befintliga skyldighet enligt skollagen att se till att personalen vid förskole- och skolenheterna ges möjligheter till kompetensutveckling ska kompletteras med en skyldighet att se till att legitimerade lärare och legitimerade förskollärare ges möjlighet att delta i sådan kompetensutveckling som bidrar till att öka yrkesskickligheten och som kan ligga till grund för ett beslut om meriteringsnivån meriterad.

Sådana lärare och förskollärare som i andra sammanhang jämföras med legitimerade lärare respektive förskollärare ska jämföras med sådana även i nu aktuella sammanhang. Detta gäller lärare utan legitimation som bedriver annan undervisning på annat språk än språkundervisning eller undervisning i fristående skolor med särskild pedagogisk inriktning samt förskollärare utan legitimation som bedriver undervisning i fristående förskolor med särskild pedagogisk inriktning.

Det ska tas in en upplysningsbestämmelse i skollagen om att regeringen eller den myndighet som

regeringen bestämmer med stöd av den s.k. restkompetensen enligt regeringsformen kan meddela ytterligare föreskrifter om den nationella strukturen för kompetensutveckling för rektorer, lärare och förskollärare.

Professionsprogrammet ska utvärderas.

Grundskoleförvaltningens synpunkter gällande förslag ”6.1 Staten ska ta ett tydligare ansvar för rektorer, lärares och förskollärares professionsutveckling”

Grundskoleförvaltningen ställer sig positiv till ett nationellt professionsprogram där staten ska ta ett tydligt ansvar för rektorer, lärares och förskollärares professionsutveckling och att det införs ett nationellt meriteringssystem. När det gäller kompletteringen gällande huvudmannens skyldighet att se till att legitimerade lärare och legitimerade förskollärare ges möjlighet att delta i kompetensutveckling som bidrar till att öka yrkesskickligheten och som kan ligga till grund för ett beslut om meriteringsnivån meriterad; är det av mycket stor vikt att finansiering för detta kompenseras av staten. Mycket ansvar läggs på huvudmannen att skapa de förutsättningar som krävs i statens tydligare ansvar för professionsutvecklingen och förutsättningarna ser olika ut för olika huvudmän. Vad händer om det inte finns utrymme eller resurser för detta?

Bristen på legitimerade lärare i skolan är fortsatt stor och även om grundskoleförvaltningen är positiv till att möjligheterna till att delta i kompetensutveckling, innebär de resurser som kompetensutvecklingen tar i anspråk att ytterligare resurser behöver komma till för grundskolorna.

Förslag 6.2 Den nationella strukturen för kompetensutveckling ska innehålla olika insatser med olika syften

Förslag: En nationell struktur för kompetensutveckling ska innehålla olika insatser med olika syften. Utöver ett nytt kompetensutvecklingsutbud kan flera insatser som redan erbjuds ingå.

Föreskrifter om vilka kompetensutvecklingsinsatser som ska ingå i det nationella professionsprogrammet ska med stöd av regeringens s.k. restkompetens tas in i en ny förordning om nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare samt i myndighetsföreskrifter.

Grundskoleförvaltningens synpunkter gällande förslag ”6.2 Den nationella strukturen för kompetensutveckling ska innehålla olika insatser med olika syften”

Grundskoleförvaltningen är positiv att den nationella strukturen för kompetensutveckling ska innehålla olika typer av insatser med olika syften då skolornas behov av olika typer av kompetensutveckling skiljer sig åt. Det är dock av stor vikt att skickliga lärare även fortsatt får undervisa och att de inte enbart forskar och att meriteringen har fokus på elevernas bästa.

Förslag 6.3 Det nationella meriteringssystemet ska innehålla två meriteringsnivåer för legitimerade lärare respektive förskollärare

Förslag: För att legitimerade lärare och förskollärare ska uppnå de två meriteringsnivåerna, meriterad och särskilt meriterad, inom det nationella meriteringssystemet ska såväl mer formella villkor vara uppfyllda som villkor om förmåga till undervisning av viss kvalitet.

Villkoren för meriteringsnivån meriterad ska vara att den legitimerade läraren eller förskolläraren ska ha:

- minst åtta års erfarenhet av undervisning i skolväsendet eller fyra års erfarenhet av undervisning i skolor med särskilt svåra förutsättningar,
- förmåga till undervisning av hög kvalitet,

- genomfört viss kompetensutveckling inom ramen för det nationella professionsprogrammet för lärare och förskollärare, och
- haft ansvar för någon särskilt kvalificerad arbetsuppgift eller genomgått kompetensutveckling särskilt avsedd för en sådan arbetsuppgift.

Villkoren för meriteringsnivån särskilt meriterad ska vara att den legitimerade läraren eller förskolläraren ska:

- ha avlagt en licentiat- eller doktorsexamen som avser ämnesdidaktik eller ett ämne som helt eller huvudsakligen kan hänföras till ett undervisningsämne inom skolväsendet eller inom det specialpedagogiska ämnesområdet och
- under minst fyra års tjänstgöring som lärare eller förskollärare inom skolväsendet ha visat pedagogisk skicklighet eller har undervisat på universitet eller högskola.

Att de två meriteringsnivåerna för lärare ska betecknas meriterad lärare respektive förskollärare samt särskilt meriterad lärare respektive förskollärare ska regleras i skollagen. Där ska också anges att dessa benämningar i skolväsendet bara ska få användas av den som har fått beslut om sådan meriteringsnivå. Det ska i skollagen tas in en upplysningsbestämmelse om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av den s.k. restkompetensen enligt regerings-formen kan meddela föreskrifter om vad som krävs för meriteringsnivåerna meriterad lärare eller förskollärare och särskilt meriterad lärare eller förskollärare. De villkor som anges för respektive meriteringsnivå ovan ska regleras i den nya förordningen om nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare.

Grundskoleförvaltningens synpunkter gällande förslag ”6.3 Det nationella meriteringssystemet ska innehålla två meriteringsnivåer för legitimerade lärare respektive förskollärare”

Grundskoleförvaltningen är försiktigt positiv till de två meriteringsnivåerna, men efterfrågar ett tydliggörande om hur meriteringsprocessen ska genomföras och vem som ansvarar för genomförandet. När det gäller antal års erfarenhet som krävs för att nå meriterad nivå är det en markant skillnad mellan åtta års undervisning i skolväsendet och endast fyra år i skolor med särskilt svåra förutsättningar. Det är väldigt många omständigheter som avgör vad som är en bra lärare. En lärare kan vara bra på den ena skolan men ha svårigheter på en annan. Det finns inte mycket som säger att en lärare blir bättre på kortare tid på skolor med särskilt svåra förutsättningar och skillnaderna i förslaget riskerar innebära att meriterade lärare på skolor med särskilt svåra förutsättningar kommer att ha en mycket kortare erfarenhet av läraryrket.

Under läsåret 2020/2021 fanns det 21 grundskolor i Malmö stad som hör till gruppen skolor med särskilt svåra förutsättningar, vilket motsvarar ungefär en fjärdedel av det totala antalet kommunala grundskolor i Malmö stad. I dagsläget finns det redan en skillnad i ersättningen för förstelärare och lektorer som arbetar på dessa skolor då de får 5000 kr mer i lön än vad förstelärare och lektorer får på skolor som inte anses tillhöra kategorin särskilt svåra förutsättningar. Grundskoleförvaltningen anser att detta redan skapar incitament för rekrytering av förstelärare och lektorer till dessa skolor och att erfarenhetskriteriet i meriteringssystemet ska vara likvärdigt oavsett vilken skola den blivande meriterande läraren arbetar på. Det är bättre att kravet gällande antal år av undervisning är detsamma oavsett typ av skola och att det istället finns möjligheter till olika typer av fortbildningar till all pedagogisk personal.

Förslag 6.4 Karriärstegsreformen kopplas till det nationella meriteringssystemets meriteringsnivåer

Förslag: Karriärstegsreformen ska kopplas till det nationella meriteringssystemet så att endast en meriterad lärare kan utses till förstelärare och endast en särskilt meriterad lärare kan utses till lektor med stöd av statsbidrag enligt förordningen om statsbidrag till huvudmän som inrättar karriärsteg för lärare.

De nya bestämmelserna om krav på viss meriteringsnivå för att kunna utses till förstelärare eller lektor med stöd av statsbidrag ska tillämpas först den 1 juli 2028, dvs. fem år från det att det nationella meriterings-systemet har trätt i kraft och börjat tillämpas. Det ska införas övergångs-bestämmelser som innebär att äldre föreskrifter gäller för beslut om inrättande av karriärsteg som fattas av en huvudman t.o.m. 30 juni 2028.

Förstelärare och lektorer utsedda fram t.o.m. 30 juni 2028 har därmed möjlighet att kvarstå som förstelärare eller lektor hos samma huvudman utan att genomgå meriteringsprocessen.

Grundskoleförvaltningens synpunkter gällande förslag ”6.4 Karriärstegsreformen kopplas till det nationella meriteringssystemets meriteringsnivåer”

Grundskoleförvaltningen anser att hänsyn måste tas till synpunkterna till förslag 6.3 gällande vem som genomför meriteringsprocessen, samt kraven för att bli meriterad lärare för att kopplingen mellan karriärstegsreformen och det nationella meriteringssystemet ska kunna fungera. Det måste vara upp till varje huvudman att fördela vilka skolor som är i störst behov av förstelärare och lektorer. Möjligheten att bli meriterad olika snabbt på olika skolor medför en problematik att rekrytera rätt personal till rätt plats. Om synpunkterna i punkt 6.3 förtydligas och ändras, ser grundskoleförvaltningen inga problem med att denna koppling mellan karriärstegsreformen och det nationella meriteringssystemets meriteringsnivåer genomförs.

Grundskoleförvaltningen ser att det finns en risk att lärare som arbetar med forskning rekryteras av lärosätena, vilket medför att duktiga lärare försvinner från där de behövs som mest, hos eleverna. Därför är det av stor vikt att det även fortsättningsvis finns incitament och strukturer som gör att lärare med licentiat- eller doktorsexamen även fortsättningsvis vill arbeta i skolorna.

Grundskoleförvaltningen välkomnar övergångsbestämmelserna till och med 30 juni 2028 då det ger utrymme för att bygga upp de strukturer som krävs, samt att nuvarande förstelärare och lektorer fortsatt får kvarstå som det hos samma huvudman utan att genomgå meriteringsprocessen.

Förslag 6.5 Skolverket ska vara den myndighet som ansvarar för det nationella professions-programmet

Förslag: Skolverket ska vara den myndighet som har det övergripande ansvaret för det nationella professionsprogrammet.

Det ska regleras i skollagen att det är Skolverket som efter ansökan ska pröva frågan om en legitimerad lärare eller legitimerad förskollärare uppfyller villkoren för meriteringsnivån meriterad eller särskilt meriterad.

Det ska tas in en upplysningsbestämmelse i skollagen om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av den s.k. restkompetensen kan meddela ytterligare föreskrifter om meriteringsförfarandet.

I den nya förordningen om nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare ska Skolverket bemyndigas att meddela ytterligare föreskrifter om kompetensutveckling inom professionsprogrammet, de villkor som ska vara uppfyllda för respektive meriteringsnivå och om meriteringsförfarandet.

Skolverket ska därutöver

- utveckla ett system för registrering av genomförd kompetensutveckling,
- och, ansvara för att ta fram en struktur för samarbetet mellan myndigheten och

universitet och högskolor som syftar till att utveckla insatser inom den nationella strukturen för kompetensutveckling.

Grundskoleförvaltningens synpunkter gällande förslag ”6.5 Skolverket ska vara den myndighet som ansvarar för det nationella professionsprogrammet”

Grundskoleförvaltningen anser att det är av mycket stor vikt att det är Skolverket som ska vara den myndighet som har det övergripande ansvaret för det nationella professionsprogrammet. Kopplingen mellan myndigheten och universitet och högskolor är viktig då det ger en akademisk tyngd till programmet och meriteringarna.

Förslag 6.6 Ett råd för professioner i skolväsendet ska inrättas för att säkerställa professionernas inflytande

Förslag: Inom Skolverket ska det finnas ett särskilt organ med rådgivande funktion, benämnt Rådet för professioner i skolväsendet. Rådet, vars ledamöter ska utses av regeringen, ska bistå Skolverket i arbetet med att ansvara för det nationella professionsprogrammet.

Rådet ska bestå av tretton ledamöter varav sju ledamöter ska företräda lärarna, förskollärarna och rektorerna, tre ledamöter ska företräda huvudmännen, två ledamöter ska företräda universitet och högskolor och en ledamot ska företräda Skolverket. Vidare ska högst lika många suppleanter med samma fördelning utses. Ledamöterna i Rådet för professioner i skolväsendet ska förordnas på viss tid.

Regeringen ska utse de ledamöter som företräder lärarna, förskollärarna och rektorerna efter hörande av lärarens och skolledares fackliga organisationer. De ledamöter som företräder huvudmännen ska utses efter hörande av huvudmannorganisationerna. De ledamöter som företräder universitet och högskolor ska utses efter hörande av Sveriges universitets- och högskoleförbund.

Till ordförande ska någon av professionernas företrädare utses och till vice ordförande ska någon av företrädarna för huvudmännen eller universitet och högskolor utses.

Inrättandet av Rådet för professioner i skolväsendet som ett särskilt rådgivande organ inom Skolverket ska regleras i förordningen med instruktion för Statens skolverk.

Grundskoleförvaltningens synpunkter gällande förslag 6.6 ”Ett råd för professioner i skolväsendet ska inrättas för att säkerställa professionernas inflytande”

Grundskoleförvaltningen är positiv till att ett råd för professioner i skolväsendet ska inrättas för att säkerställa professionernas inflytande. Det är av stor vikt att förordnandet är på en viss bestämd tid och att rådets arbete utvärderas systematiskt.

Förslag 6.7 Rådet för professioner i skolväsendet ska identifiera behov av kompetensutveckling och vara rådgivande till Skolverket

Förslag: Rådet för professioner i skolväsendet ska bistå Skolverket genom att:

- identifiera yrkeskompetenser som kännetecknar särskilt yrkesskickliga lärare, förskollärare och rektorer,
- identifiera kompetensutveckling som syftar till att utveckla sådana yrkeskompetenser, och
- särskilt identifiera dels sådan kompetensutveckling som ska erbjudas inom ramen för det nationella professionsprogrammet, dels sådan som ska ingå i villkor för att få beslut om meriteringsnivån meriterad.

Rådet för professioner i skolväsendet ska även bistå Skolverket genom att

- följa upp nyttjandet och kvaliteten i professionsprogrammets samlade utbud av kompetensutveckling,
- vara rådgivande i frågor som rör hur olika typer av kompetensutveckling kan utformas och hur skolhuvudmännen på bästa sätt kan möjliggöra lärares, förskollärares och rektorers deltagande i yrkesutvecklande kompetensutveckling,
- och vara rådgivande i frågor som rör möjligheten att främja att fler lärare, förskollärare och rektorer når behörighet för en forskarutbildning.

Skolverket kan även i andra frågor vända sig till Rådet för professioner i skolväsendet för att få stöd för sina beslut.

Grundskoleförvaltningens synpunkter gällande förslag ”6.7 Rådet för professioner i skolväsendet ska identifiera behov av kompetensutveckling och vara rådgivande till Skolverket”

Grundskoleförvaltningen anser att det är mycket viktigt att flera olika perspektiv är med i arbetet med att identifiera behov av kompetensutveckling och att denna funktion passar rådet mycket väl. Det är dock av stor vikt att Skolverket även fortsättningsvis tar del av synpunkter från andra håll.

6.8 Rådet för professioner i skolväsendet ska bistå Skolverket i arbetet med meriteringssystemet

Förslag: Rådet för professioner i skolväsendet ska bistå Skolverket i arbetet med

- att ta fram konkreta kriterier för villkoren för meriteringsnivåerna i meriteringssystemet, och
- hur meriteringsprocessen bäst bör organiseras.

Rådet för professioner i skolväsendet ska undersöka om, och i så fall på vilket sätt, meriteringssystemet kan eller bör utvecklas samt om rådet finner det lämpligt, lämna sådana förslag. I Skolverkets redovisning av arbetet med professionsprogrammet till regeringen ska sådana förslag på utveckling av programmet från rådet som kräver regerings- eller riksdagsbeslut framgå samt myndighetens bedömning av dessa förslag utifrån myndighetens uppdrag i relevanta delar.

Grundskoleförvaltningens synpunkter gällande förslag ”6.8 Rådet för professioner i skolväsendet ska bistå Skolverket i arbetet med meriteringssystemet ”

Grundskoleförvaltningen är positiv till detta likt förslag 6.7 och håller fast vid att det bör kompletteras av andra typer av remissinstanser vid större beslut.

6.9 Ansökan om meritering ska vara avgiftsbelagd och beslut om meriteringsnivå ska vara möjligt att överklaga

Förslag: Det ska tas ut en avgift i samband med en ansökan om meriteringsnivå.

Ett beslut om avslag på en ansökan om meriteringsnivå ska kunna överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd.

Om en lärare eller förskollärare får sin legitimation återkallad ska beslutet om meriteringsnivå upphöra att gälla när beslutet om återkallelse av legitimationen har fått laga kraft.

Bestämmelserna om överklagande och om upphörande av ett beslut om meriteringsnivå ska införas i skollagen. Det ska i skollagen tas in en upplysningsbestämmelse om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av den s.k. restkompetensen enligt regeringsformen kan meddela föreskrifter om avgift i samband med ansökan om meriteringsnivå.

Grundskoleförvaltningens synpunkter gällande förslag ”6.9 Ansökan om meritering ska vara avgiftsbelagd och beslut om meriteringsnivå ska vara möjligt att överklaga”

Grundskoleförvaltningen ställer sig negativ till detta då det dels inte finns någon fastslagen nivå till vad avgiften ska vara och att lärare som ansöker om meritering redan har betalt en avgift för sin lärarlegitimation (i nuläget 1500 kr). Till detta kommer även de avgifter som Skolverket tar ut för komplettering av behörighet (750 kr per ansökningstillfälle). I dagsläget finns det ingen merkostnad för den enskilde läraren att bli förstelärare eller lektor. I och med att förslagen i denna remiss kopplar samman meriteringen med möjligheten att bli förstelärare eller lektor skulle det innebära en merkostnad att ta del av denna behörighet. Med tanke på de avgifter lärare redan idag betalar för att bli legitimerade och för att komplettera sin behörighet, anser grundskoleförvaltningen att ingen avgift ska tas ut för meriteringen.

7. Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: Såväl ändringarna i skollagen om nationella professionsprogram som den nya förordningen om nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare ska träda i kraft den 1 juli 2023.

Ändringarna i förordningen om statsbidrag till skolhuvudmän som inrättat karriärsteg ska träda i kraft den 1 juli 2028.

De bestämmelser i förordningen om statsbidrag som ändras och upphävs, ska fortsatt gälla i de äldre lydelsena för statsbidrag som har beviljats till och med den 30 juni 2028. Efter denna tidpunkt ska statsbidrag få beviljas för kostnader för sådana förstelärare eller lektorer som statsbidrag har beviljats för tidigare, under förutsättning att villkoren i bestämmelserna i de äldre lydelsena fortfarande är uppfyllda och att läraren fortfarande är kvar hos samme huvudman.

Grundskoleförvaltningens synpunkter gällande förslag ”7. Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser”

Grundskoleförvaltningen har inga synpunkter på ikraftträdandet och välkomnar övergångsbestämmelserna för förstelärare och lektorer fram till och med 30 juni 2028.

Ansvariga

Anders Malmquist Förvaltningschef